

– 554 s.

6. Shopengauer A. *Sobr. soch. [Coll. works]*. – V 4 T. / I. I. Kushnarev» i Ko. – M.: 1903. – T.2: *Mir kak volya i predstavlenie*. – 673 c.

Захарчук О. Ф., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Державного ВНЗ «Національний гірничий університет» (Дніпро, Україна), E-mail: zaharchuk1978@i.ua

Суспільний ідеал крізь призму аристократичних поглядів Фрідріха Ніцше.

Анотація. У статті розглядаються соціально-філософські погляди Ф. Ніцше пов'язані з його уявленням про ідеальне суспільство. Аналізується безпосередній зміст ніцшеанських уявлень про природу соціальних відносин як ірраціональних в своїй основі. За допомогою залучення ряду робіт авторитетних зарубіжних і вітчизняних дослідників аналізуються актуальні проблеми та тенденції розвитку сучасного суспільства.

Ключові слова: Фрідріх Ніцше, соціальне, раціоналізм, ірраціоналізм, аристократія, ієрархічне суспільство, влада.

Zakharchuk O., PhD in philosophical sciences, associate professor of the department of philosophy State HEI «National Mining University» (Dnipro, Ukraine), E-mail: zaharchuk1978@i.ua

Social ideal through the prism of aristocratic views of Friedrich Nietzsche.

Abstract. The article deals with the social and philosophical views of Nietzsche related to his idea of the perfect society. It is noted that the social ideal in the Friedrich Nietzsche's philosophy re-presented by the doctrine of hierarchical society based on the principle of aristocratic power. The aristocratic form of reign as an ideal based on the fact that she is closest to the natural law of the world of being in general and of social life in particular. It is emphasized that the nature of aristocratic power in practice should be implemented as an absolute arbitrariness of its carriers in relation to the subordinate mass. The arbitrariness of the authorities is a natural need of the aristocracy, it means self-realization as such.

It concludes that the concept of need, which is used by Nietzsche in regard of the aristocratic power, is rational in nature and takes a certain discrepancy with his irrational general philosophical approach.

It critically examines Nietzsche's trends to biologization of differences between the higher and the lower class. It notes the importance of the Nietzschean idea for his teachings about the future superman.

By attracting a number of works of authoritative foreign and Russian researchers it is analyzed current issues and trends in the development of modern society. It is noted that an important contribution to the philosophy of Friedrich Nietzsche to the development of modern ideas about society is a statement of the problem of suppression of individual freedom and self-realization in the conditions of mass society.

Keywords: Friedrich Nietzsche, social, rationalism, irrationalism, the aristocracy, hierarchical society, the power.

УДК (81'246.2:808.53):314/361'06-029:001.1029045)

Мацнева Є. А.,

старший викладач кафедри українознавства,
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
(Кривий Ріг, Україна), E-mail: lady.matsnewa @yandex.ua

КОМУНІКАТИВНО-ДИСКУРСИВНІ РЕСУРСИ БІЛІНГВІЗМУ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація. Обкреслюючи основні чинники розвитку білінгвальних відносин як комунікативного механізму реалізації міжкультурного діалогу, визначаються комунікативно-дискурсивні ресурси білінгвізму в умовах сучасного інформаційного суспільства. визначаються важливі для світового суспільства завдання, які вирішуються за допомогою комунікативно-дискурсивних ресурсів білінгвізму

Ключові слова: білінгвізм, білінгвальні відносини, міжкультурний діалог, комунікативно-

дискурсивні ресурси білінгвізму

Постановка проблеми. З початку ХХ століття у результаті бурхливого економічного розвитку багатьох країн та регіонів післявоєнного періоду, революційних змін у технологіях та пов'язаної з цим глобалізації економічної діяльності значно зросла інтенсивність довготривалих контактів між представниками різних культур, у наслідок чого актуалізується потреба вивчення міжкультурної комунікації як суспільного феномену.

На сучасному етапі розвитку світового суспільства, в умовах відкритого інформаційного простору і безпосередніх міжнародних контактів, першою передумовою успішної комунікації між народами є оволодіння спільною мовою (і не лише в лінгвістичному, а й у крос-культурному аспекті), тому освоєння іноземної мови, як частини іншої, чужої культури набуває величезного значення. Дані досліджень констатують факт, що білінгвів у світі більше, ніж монолінгвів (приблизно 2 млрд. осіб вивчають іноземну мову, а 3 млрд. спілкуються нею [1]). Отже, нині значна частина населення планети виявилася залученою до нової інформаційної реальності, тому суспільний інтерес до феномену білінгвізму, проблем білінгвальних відносин і міжкультурної комунікації постійно зростає.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процесу взаємодії мов, осмисленню різних аспектів полі- та білінгвізму приділяли багато уваги видатні зарубіжні дослідники: У. Вайнрах, Б. Гавранек, Е. Сепір, А. Мартіне, Е. Хауген, М. Сігуан, У. Ф. Маккі, П. Мюльхауслер, С. Верн, В. Розенцвейг та ін.; радянсько-російські та вітчизняні учені: Л. Булаховський, Л. Щерба, В. Аврорін, Ф. Філін, О. Швейцер, Ю. Дешерієв, Т. Бертагаєв, В. Виноградов, Є. Верещагін, О. Супрун, А. Карлінський, М. Михайлов, К. Ханазаров, Н. Імеладзе, Ю. Жлуктенко, С. Семчинський, Л. Масенко, О. Тараненко, О. Сербенська, О. Ткаченко, Б. Ажнюк та інші [2].

Проблематику інформаційного суспільства вивчали А. Турен, Е. Тоффлер, М. Кастельс, М. МакЛюен, И. Масуд, Р. Катц, З. Бжезінський, Ф. Уебстер, К. К. Колін, А. Д. Урсул, А. І. Ракитова, В. Л. Іноземцева, Г. Л. Смоляна, Д. С. Черешкина, І. С. Мелюхіна, В. Г. Машликіна, Т. В. Закупень, І. І. Юзвішина та ін., зокрема теми інформаційних взаємодій та комунікацій присвячені роботи Р. С. Гіляревського, А. І. Чорного, Т. М. Дрідзе, Л. М. Землянової, І. А. Мальковської, Я. Н. Засурського та інших.

Основоположний внесок у дослідження явища міжкультурної комунікації зробили представники різних наукових сфер (лінгвістики, антропології, психології, соціології): Е. Холл, Д. Трагер, Ф. Клухон, Ф. Шродбек, Г. Хофстеде, Рон і Сюзан Сколлон та багато інших.

Мета статті. Окреслюючи основні фактори розвитку білінгвальних відносин як комунікативного механізму реалізації міжкультурного діалогу, визначити комунікативно-дискурсивні ресурси білінгвізму в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу. У біблійному оповіданні про вавилонську вежу говориться, що нащадки Ноя спробували спорудити вежу до самого неба, але Господь, засудивши їх за гординю, позбавив спільної мови, яка давала їм можливість розуміти один одного. Це оповідання, у якому мовна розмаїтість зображується як Божя кара, багато сторіч підтримувало переконання, що лінгвістичне різноманіття по суті своїй є небажаним. Насправді ж легенда про Вавилон дає розуміння того, яку роль, яку відіграють двомовність і багатомовність у суспільстві, будучи сполучною ланкою між окремими націями і народностями вони дозволяють забезпечувати спільну діяльність, комунікацію і взаєморозуміння між людьми.

Як один із видів людської діяльності, мова є складовою частиною культури, яка визначається як сукупність результатів людської діяльності в різних сферах життя людини. Проте як форма існування мислення і, головне, як засіб спілкування мова стоїть в одному ряду з культурою. У мові, яку по праву вважають дзеркалом

культури, відображаються реальні умови життя людини, а також її менталітет, національний характер, система цінностей, світовідчуття.

Засвоєння другої мови це, передусім набуття засобу соціальної комунікації. У цьому сенсі мова може використовуватися і використовується для соціалізації картин світу, що містяться в індивідуальних концептуальних системах, для наближення їх до «картини», що розділяється членами мовного співтовариства і відповідають їх орієнтаційним та екзистенційним потребам у світі. Завдяки цій, наданій мовою можливості переходу від індивідуального, суб'єктивного до інтерсуб'єктивного і в цьому сенсі об'єктивного (тобто виявлення відмінностей, артикуляції світу інтерсуб'єктивно проводяться за допомогою спільного коду) можна розглядати засвоєння мови як засвоєння відповідних відмінностей у світі – як передумову соціальної комунікації носіїв мови [3, с. 386].

Мова в першу чергу сприяє тому, що культура може виступати засобом спілкування і об'єднання, проте може бути і засобом роз'єднання людей. У межах власної культури створюється міцна ілюзія свого бачення світу як єдино можливого і, головне, єдино прийняттого. Але при цьому, як зазначає В. Гумбольдт у роботі «Мова і філософія культури», засвоюючи чужу мову, людина одночасно засвоює і чужий, новий світ, ніби транспонує у свою свідомість поняття з іншої культури.

Як відомо, інформаційна культура характеризує здатність суспільства формувати і використовувати його ресурси, сучасні засоби інформатики і інформаційних технологій в інтересах забезпечення життєдіяльності і розвитку соціуму. Проте інформаційна культура не зводиться тільки до навичок обчислювальної техніки і телекомунікаційних систем. Це поняття також включає: 1) готовність сприймати нову інформацію, тобто передбачає певний рівень інтелекту; 2) володіння основними міжнародними мовами, якими сьогодні представлені сучасні наукові, економічні та ін. знання; 3) уміння спілкуватися з іншими людьми і багато іншого.

Міжкультурна комунікація в процесі транскультурації усе більше набуває рис діалогу, побудованого на основі комунікативної раціональності й етичної відповідальності й призначеного для розуміння як предметної теми, так і позицій учасників. За останні десятиліття спостерігається значне зрушення у бік прямих комунікацій, як між індивідами, так і окремими інститутами. Динаміка взаємодій сучасних суб'єктів полікультурного суспільства усе більше долає межі соціальних просторів, вторгаючись у соціальні моносвіти. Наприклад, поява всесвітньої мережі привела до утворення так званих «віртуальних співтовариств», груп людей, об'єднаних загальними інтересами, загальними проблемами тощо. Заявляючи про себе в кіберпросторі індивіди залишають поза мережею свою етнічну, релігійну, гендерну приналежність і лінгвістичну самотність. Полікультурне текстове середовище реальності об'єднується і уніфікується. Обговорення різних питань, обмін ідеями і ухвалення рішень для цих людей стали простими як ніколи: єдиними вимогами тепер є лише доступ до мережі Інтернет і володіння мовою, відомою усім представникам групи. Можна констатувати, що білінгвальні навички у поєднанні з мультимедійними технологіями дозволяють суб'єктам переходити в тимчасовий вимір, що виключає антагоністичну комунікацію і передбачає толерантність як апіорну цінність будь-якого особового діалогу. Але, з іншого боку, статистичне дослідження такого роду спілкування є практично неможливим, тому його соціальні, культурні і лінгвістичні наслідки є непередбачуваними.

Перетворюючи світ на цілісний соціум, глобалізація змінює критерії оцінки «своїх» і «чужих», бо вони виявилися спресованими в глобальних інформаційних потоках. Висока щільність мережі глобальних міжнародних, міжгрупових і міжособових зв'язків не дозволяє ухилитися від контактів, від спілкування, залишитися байдужим або нейтральним. Раніше щось незрозуміле і неприйнятне існувало десь далеко, не зачіпаючи нас, а тепер, завдяки новітнім комунікаційним

технологіям, безпосередньо входить у наше життя, вимагає негайної реакції. Знання іноземних мов, їх зіставлення з рідною, зіставлення «своєї» і «чужої» культури, допомагає відчувати усі тонкощі міжмовної і міжкультурної комунікації сучасної цивілізації. Соціальна реальність, у якій ми розглядаємо міжкультурну комунікацію, усе більше набуває властивості полікультурного простору, в якому перетинаються різноманітні теоретичні і практичні дискурси.

Відомо, що соціальний простір є джерелом формування індивіда і полем його реалізації. Саме у соціальному просторі формується приналежність індивіда до певної соціальної групи і формується його соціальна ідентичність. Контролюючими чинниками тут виступають соціальні норми, групові цінності та стереотипи поведінки, а не особові переваги і емоції. Теоретична концепція соціальної ідентичності ґрунтується на припущенні про те, що індивіди шукають підтвердження відносно своєї групової приналежності у взаємодії з іншими. Якщо приналежність до групи дає відчуття соціальної вишості, порівняно з перебування поза групою, у членів групи виникає позитивна соціальна ідентичність.

Як відомо, процес розуміння соціальних символів іншої мовної культури відбувається на тлі інтуїтивного зіставлення обох лінгвокультур. Індивіди, таким чином, одночасно формують, підтверджують і поновлюють свою приналежність до етноспільноти і свою ідентичність.

Тут необхідно пам'ятати, що невизначеність лінгвокультурного статусу може викликати нестабільність і навіть агресію і пов'язану з цим потребу соціокультурного самоствердження. У той же час, виникає увага до культурних нюансів, стриманість відносно проявів іншої культури. Це сприяє тому, що індивідуальний культурний набір особи стає багатшим, варіативнішим, а її позиція – більш свідомою і сприйнятливою до цінностей інших культур. Людина, яка вивчає і знає іноземну мову, не може залишатися агресивною до народу, мову якого вона вивчає; двомовність дозволяє здолати культурну упередженість одного співтовариства по відношенню до іншого. На індивідуальному рівні повагу прав особи включає можливість ідентифікації кожного зі своєю рідною мовою, а також визнання цього права з боку інших.

Проте в умовах інформаційного суспільства, в період тісних міжнаціональних взаємодій зростає небезпека відторгнення, ворожнечі, неприйняття «іншості». Знання мови тієї або іншої нації, дозволяє, так або інакше, залучатися до її культури і менталітету, сприяє кращому розумінню національного характеру не лише свого, але і чужого народу. У зв'язку з цим, проблема толерантності, якій нині приділяється стільки уваги, може бути розглянута і з точки зору білінгвізму.

З метою визначення комунікативно-дискурсивних ресурсів білінгвізму в сучасних умовах слід розглянути насамперед соціальні функції мови. Мова – це безперервний потік спілкування, форма існування суспільно-історичного досвіду людства. Мова служить комунікації, це головний, найбільш експліцитний, офіційний і соціально визнаний з усіх видів комунікативної поведінки. Мова є комунікативним процесом у чистому вигляді в кожному суспільстві. Отже, основні функції мови – функції спілкування та вираження думок.

Виникнувши як засіб для досягнення взаєморозуміння в суспільстві, мова під тиском життєвої необхідності набуває нової якості. В силу безперервного поповнення відомостей про навколишній світ, уточнення досвіду, поступового наближення до адекватного розуміння дійсності і її явищ у всіх найістотніших зв'язках та взаємовідносинах відбувається узагальнення набутого досвіду в мові, формування і розвиток якого відображає етапи процесу пізнання. Існує так звана гіпотеза Сепіра-Уорфа, що отримала свою назву на ім'я її апологетів, згідно з якою наше уявлення про Всесвіт є похідне від структури тієї мови, якою ми говоримо [4]. Звідси в процесі взаємодії мов при білінгвізації соціумів проявляється тенденція до обміну досвідом освоєння дійсності, взаємозбагачення лінгвокультур. З точ-

ки зору розвитку суспільства процесу, пов'язані з комунікативно-пізнавальною діяльністю людини поряд з процесами пов'язаними з його матеріально-практичною діяльністю, можуть бути віднесені до основних. Ці процеси нерозривно пов'язані з формуванням культури та суспільної свідомості й безпосередньо впливають на суспільні відносини.

Отже, найважливішими соціальними функціями мови є: 1) когнітивно-пізнавальна, 2) інформаційна, 3) комунікативна.

Мова як семіотична конструкція має дві сторони – динамічну і статичну або інструментальну та інституційну. З одного боку, індивід користується ним як інструментом для досягнення своїх цілей, з іншого він використовує його відповідно до встановлених норм і правил. В іншому випадку він приречений на невдачу. «Мова виступає в даному випадку як свого роду семіотичний інститут, що склався і викристалізувався в процесі вживання» [5].

В умовах глобального білінгвізму дві мови співіснують у межах об'єднаного єдиним інформаційним простором соціуму, що використовує ці мови в різних комунікативних сферах залежно від соціальної ситуації. «Сам принцип формування культури і суспільної свідомості від зародження ідей до їх суспільного утвердження, від їх виникнення як єдиної події до перетворення в щоденне буденне – неможливий поза актів комунікації індивідів» [6, с. 12], зазначає Т. М. Дрідзе.

Поняття «комунікація» має цілу низку визначень, наприклад: «комунікація – передача інформації, ідей, оцінок або емоцій від однієї людини (або групи) до іншої (або інших) головним чином за допомогою символів». Під комунікацією в широкому сенсі розуміють «і систему, в якій здійснюється взаємодія, і процес взаємодії, і способи спілкування, які дозволяють створювати, передавати і приймати різноманітну інформацію». «Комунікація – соціально обумовлений процес передачі і сприйняття інформації в умовах міжособистісного і масового спілкування через канали, за допомогою різних комунікативних засобів».

Таким чином, основною роллю комунікації є соціалізація за допомогою передачі інформації, що надзвичайно важливо для визначення комунікативних і дискурсивних ресурсів білінгвізму. «Комунікативний» означає пов'язаний, перш за все із спілкуванням, взаємодією, передачею інформації.

Чим більш складною і розгалуженою є діяльність суспільства, соціальних організацій та інститутів і чим більшим стає у зв'язку з цим накопичуваний обсяг інформації – наукової, художньої, політичної, побутової тощо – тим більш важливу роль в процесі його існування відіграє соціальна комунікація. Соціальна комунікація – це така комунікативна діяльність людей, яка обумовлена цілою низкою соціально значущих оцінок, конкретних ситуацій, комунікативних сфер і норм спілкування, прийнятих у даному суспільстві. Особливої значущості вона набуває в сучасних умовах, коли відбувається стрімке кількісне і якісне перетворення інформаційної сфери, супроводжуване корінною трансформацією не тільки технічної, а й соціальної, соціокультурної основи інформаційного суспільства, що складається в нашу епоху і базується на багатосторонній і багатоярусній системі планетарних комунікативних процесів. На пріоритетні позиції в світі починають виходити не ті країни, які лідирують за кількістю озброєння або енергетичних та інших ресурсів, а ті, які опираючись на новітні наукові та технічні ідеї, реалізуючи їх у різноманітних потоках інформації та відповідних технічних засобах, рухаються швидше за інших до ефективного використання нових комунікативних технологій, до їх практичного застосування в процесах управління.

Комунікативний процес являє собою необхідну передумову становлення, розвитку всіх соціальних систем, тому що саме він забезпечує зв'язок між людьми і спільнотами, сприяє накопиченню і передачі соціального досвіду. Виділяючи важливу конструктивну роль комунікації в становленні і розвитку людської діяльності, в функціонуванні соціальних систем, Т. Парсонс підкреслював, що

«дивовижна складність систем людської діяльності неможлива без відносно стабільних символічних систем» [7], які створюються і функціонують тільки завдяки процесам комунікації.

Комунікативний процес включає в себе взаємний обмін символами, значеннями, інформацією між особистостями, кожна з яких виступає як учасника-суб'єкт соціальної дії. Кожен такий суб'єкт прагне певним чином впливати на реципієнта, тобто на людину, якій адресоване повідомлення, з метою стимулювати деякою мірою відповідний результат – почуття, оцінку, дію.

Існують різні дискурсивні умови, які спричиняють функціональний стиль спілкування і принципи впливу один на одного учасників комунікативного процесу. У контексті білінгвальної комунікації такі ситуації як, наприклад, бесіда по телефону з іноземними партнерами, ведення переговорів, інтерв'ю, ділова переписка, світський раут передбачають певний рівень іншомовної компетенції, що дозволяє адекватно проявляти себе в різних сферах спілкування. Знання функціонального мовного етикету часто є запорукою успіху ділової співпраці в цілому. Сьогодні від успішної комунікації багато в чому залежить успіх діяльності будь-якої організації. Являючи собою одну з найскладніших проблем соціального управління, комунікація є свого роду «кровоносною системою» єдиного інформаційного простору соціуму і кожного його інституту.

Інституційний дискурс статусно орієнтований і є клішованим різновидом спілкування між людьми, які можуть не знати одне одного, але повинні спілкуватися відповідно до норм даного соціуму [8]. Істотно, що інституційний дискурс виділяється на основі двох системоутворювальних ознак – цілей і учасників спілкування. Слід зазначити, що поняття «дискурс» прийшло в соціологію з теорії мови і трактується як «система комунікації, що має реальний і потенційний вимір» [9]. У реальному вимірі – це поле комунікативних практик, поточна мовна діяльність у певному соціальному просторі, що володіє ознакою процесності і пов'язана з життям і реальним часом. У потенційному вимірі дискурс являє собою семіотичний простір, який включає вербальні і невербальні знаки, орієнтовані на обслуговування даної комунікативної сфери. Таким чином, дискурсивні особливості, реалізовані в комунікативній діяльності як окремих індивідів, так і цілих співтовариств визначаються специфікою соціокультурного простору і різноманітних сфер спілкування.

Отже, разом з появою певних видів діяльності і відповідних їм відносин виникає і особливий дискурс, формуються засоби і способи мовного спілкування найбільш доцільні в цих сферах. У межах сучасної комунікації, здійснюваної на білінгвальній основі, можна виділити такі види інституційного дискурсу: політичний, адміністративно-управлінський, юридичний, діловий, науково-освітній, рекламний, масово-інформаційний тощо.

Таким чином, розглядаючи комунікативно-дискурсивні ресурси білінгвізму будемо мати на увазі всю сукупність експліцитно і/або імпліцитних можливостей білінгвальної компетенції, які обумовлені певним розвитком соціуму і забезпечують успішну комунікацію на різних соціальних рівнях у різних комунікативних сферах [10].

Комунікативно-діяльнісні потреби особистості задаються умовами сфери спілкування, особливостями комунікативної ситуації і виконуваних спілкувальниками соціально-комунікативних ролей. Як вже зазначалося, ми вступаємо в комунікацію з іншими як у словесному спілкуванні так і за допомогою складних інститутів комунікації. Кожен індивід є членом певних соціумів: виробничих, сімейних, наукових тощо, це і є певною передумовою комунікації й міжособистісної взаємодії. У процесі такої взаємодії людина вирішує такі завдання: 1) ефективне отримання інформації; 2) досягнення поставленої мети шляхом спонукання до дії; 3) позитивна самопрезентація.

Це дозволяє розглядати суспільне життя як безперервну низку ситуацій, в яких люди впливають один на одного, щось повідомляють один одному, намагаються якимось впливати на інших. Визначення ситуації необхідне для застосування відповідного зразка діяльності та поведінки. Як відомо зразки поведінки – це певні схеми, пристосовані до певних ситуацій. Якщо змінюються умови, то нові форми організації підприємств і співпраці призводять до змін у структурі взаємодії в групі, до утворення нових соціальних ситуацій, особливо у великих компаніях, які потребують певних зразків або моделей комунікативної поведінки. Простежується тенденція збільшення прямих контактів як усередині команди, так і між членами окремих груп. Ці зміни не тільки вимагають вільного володіння персоналом іноземною мовою, а й передбачають наявність великої кількості лінгвістичних навичок. Можна констатувати, що в залежності від соціальної ситуації та чи інша мова може мати певну перевагу і може вважатися більш відповідною й ефективною, ніж інші.

Особливою мовною стихією є комп'ютерний дискурс, що вимагає формування спеціальних зразків поведінки в інформаційному середовищі. Білінгвальна компетенція забезпечує можливість швидкого інтегрування в інфосередовище і дозволяє оперативно використовувати сучасні електронно-інформаційні ресурси: здійснювати прийом і обробку іншомовної електронної пошти; звертатися до подій у режимі реального часу; проводити пошук необхідної інформації в умовах іншомовного інформаційного забезпечення; використовувати можливості міжнародного конференцзв'язку; брати участь у різномовних віртуальних форумах тощо.

Отже, людина живе, працює і взаємодіє з іншими людьми у певному мовному середовищі, використовуючи ті чи інші схеми дискурсивної поведінки.

Висновки. Таким чином, процеси глобалізації, з одного боку, і формування соціально-етнічної ідентичності, з іншого, сприяють розвитку і зміцненню білінгвальних відносин, що є основною умовою і комунікативним механізмом реалізації глобального міжкультурного діалогу, який забезпечує взаєморозуміння представників різних лінгвокультур в умовах нової інформаційної парадигми.

Комунікативно-дискурсивні ресурси білінгвізму дозволяють вирішувати такі завдання: забезпечувати швидку інтеграцію в інфосередовище, здійснювати реальну міжмовну комунікацію в різних соціальних умовах, розширювати досвід пізнання дійсності, здійснювати білінгвальну соціалізацію, долати упередженість і негативні стереотипи по відношенню до інших культур, формувати власну соціальну ідентичність.

Перспективним напрямом є дослідження культурних та інституціональних меж білінгвізації суспільства, що сприятиме виробленню певного інструментального аналізу соціальних процесів і знаходженню шляхів усунення причин кризових проявів сучасного суспільства.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Graddol D. The Future of English? // Tue British Council, 1997, 2000, URL: <http://www.britcoun.org/english/enge2000.htm>. (Accessed 2.10.2016)
2. Мацнева Є. А. Двомовність і суспільстві: діахронічний зріз // Філософія і політологія в контексті сучасної культури: наук. журн. – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2016, С. 126–136.
3. Павленіс Р. И. Понимание речи и философия языка // Новое в зарубежной лингвистике. – М.: Прогресс, 1986, Вип. 17, С. 380–388.
4. Гипотеза лингвистической относительности, URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Дата_обращения_2.10.2016
5. Майоров А. П. Социальный билингвизм и языковое пространство. – Уфа: БГУ, 1998. – 158 с.
6. Дридзе Т. М. Язык и социальная психология – М: Либроком, 2009. – 228 с.
7. Парсонс Т. Понятие общества: компоненты и их взаимоотношения // Американская социологическая мысль: Тексты, URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/par2.html>

(Дата обращения 2.10.2016)

8. Карасик В. И. Языковой круг: Личность. Концепты, дискурс. – Волгоград: Перемена, 2002. – 477 с.
9. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса. – М.: Гнозис, 2004. – 324 с.
10. Ковалева С. С. Билингвизм как социально-коммуникативный процесс: дис ... канд. социол. наук: 22.00.04 «Социальная структура, социальные институты и процессы» – М., 2006 – 144 с.

REFERENCES:

1. Graddol D. The Future of English? // Tue British Council, 1997, 2000, URL: <http://www.britcoun.org/english/enge2000.htm>. (Accessed 2.10.2016)
2. Matsnieva Ye. A. Dvovovnist i suspilstvi: diakhronichniy zriz [Bilingualism and society: a diachronic slice] // Filosofiia i politolohiia v konteksti suchasnoi kultury: nauk. zhurn. – Dnipropetrovsk: Vyd-vo Dnipropetr. nats. un-tu, 2016, S. 126–136.
3. Pavilenis R. I. Ponimanie rechi i filosofiya yazyka [Understanding speech and language philosophy] // Novoe v zarubezhnoy lingvistike. – М.: Progress, 1986, Vip. 17, S. 380–388.
4. Gipoteza lingvisticheskoy otnositel'nosti [The hypothesis of linguistic relativity], URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/> (Accessed 2.10.2016)
5. Mayorov A. P. Sotsial'nyy bilingvizm i yazykovoe prostranstvo [Social bilingualism and linguistic space]. – Ufa: BGU, 1998. – 158 s.
6. Dridze T. M. Yazyk i sotsial'naya psikhologiya [Language and social psychology] – М: Librokom, 2009. – 228 s.
7. Parsons T. Ponyatie obshchestva: komponenty i ikh vzaimootnosheniya [The concept of society: the components and their relationships] // Amerikanskaya sotsiologicheskaya mysl': Teksty, URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/par2.html> (Accessed 2.10.2016)
8. Karasik V. I. Yazykovoy krug: Lichnost'. Kontsepty, diskurs [Language circle: Personality. Concepts, discourse]. – Volgograd: Peremena, 2002. – 477 s.
9. Sheygal E. I. Semiotika politicheskogo diskursa [Semiotics of political discourse]. – М.: Gnozis, 2004. – 324 s.
10. Kovaleva S. S. Bilingvizm kak sotsial'no-kommunikativnyy protsess [Bilingualism as a social and communicative process]: dis ... kand. sotsiol. nauk: 22.00.04 «Sotsial'naya struktura, sotsial'nye instituty i protsessy» – М., 2006 – 144 с.

Мацнева Е. А., Донецкий национальный университет экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского, (Кривой Рог, Украина), E-mail: lady.matsnewa@yandex.ua

Коммуникативно-дискурсивные ресурсы билингвизма в современном информационном обществе.

Аннотация. Очерчивая основные факторы развития билингвальных отношений как коммуникативного механизма реализации межкультурного диалога, определяются коммуникативно-дискурсивные ресурсы билингвизма в условиях современного информационного общества. Определены важные для мирового общества задания, которые решаются посредством коммуникативно-дискурсивных ресурсов билингвизма

Ключевые слова: билингвизм, билингвальные отношения, межкультурный диалог, коммуникативно-дискурсивные ресурсы билингвизма

Matsneva Ye., Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhayilo Tugan-Baranovsky (Kryvyi Rih, Ukraine), E-mail: lady.matsnewa@yandex.ua

Communicative and discursive bilingual resources in modern information society.

Abstract. Showing the core factors of bilingual communicative development in the role of a mechanism of cross-cultural dialogue application we can define the communicative and discursive bilingual resources in the modern information society. We have identified the important tasks for the global society the matter to be solved by the implication of the communicative and discursive bilingual resources.

Key words: bilingualism, bilingual relationship, cross-culture-dialogue, communicative and discursive bilingual resources